

593/05/2018

30.8.2018

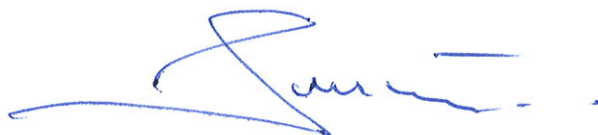
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@minedu.fi

Lausunto, ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistaminen

Viite: lausuntopyyntönnö 21.6.2018, OKM/22/010/2018

Oheisena Oulun yliopiston lausunto.

Jouko Niinimäki
Rehtori

Essi Kiuru
Hallintojohtaja

Oulun yliopisto

PL 8000
90014 Oulun yliopisto

oulu.yliopisto@oulu.fi
Puh 0294 480 000
Fax 08 344 064

www.oulu.fi

TIEDOKSI
Oulun yliopiston intranet Notio

Lausuntopyyntö: Ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistaminen

Oulun yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistamisessa ja pyytää huomioimaan seuraavat seikat:

- Äidinkielen kokeen arvosana korreloi hyvin opinnoissa etenemiseen. Oulun yliopisto pitää tärkeänä äidinkielen kokeen säilyttämistä pakollisena.
- On periaatteessa hyvä asia, että hylätyn kokeen tason voi vaihtaa uusintakerralla. Toisaalta on syytä miettiä, johtaako tämä mahdollisuus siihen, että opiskelija kokeilee ensin vaativampaa koetta, vaikka hänellä ei olisi sen läpäisemiseen todellisia edellytyksiä, ja päättyy vasta uusintakerralla tekemään todellista osaamistasoaan vastaavan kokeen. Tutkinnon sujuvan suorittamisen kannalta on tärkeintä, että opiskelija valitsee itselleen sopivan kokeen tason, jolloin vältytään niin sanotusti turhilta uusintakerroilta, jotka saattavat pitkittää koko tutkinnon suorittamista. Tämä on hankala kysymys, johon ei taida olla ihanneratkaisua. (sivu 10)
- Uusintakertojen määrää on syytä lisätä, mutta olisi myös tärkeää ennakoida, millaista lisäresurssia rajoittamaton uusintakertojen määrä edellyttää opettajien ja sensorien arviointityössä. Korkeakoulujen todistusvalinnan myötä on todennäköistä, että uusintojen määrä lisääntyy (sivu 11).
- On hyvä, että kokeita ei tarvitsisi enää valita sitovasti pakollisiksi tai ylimääräisiksi ilmoittautumisen yhteydessä. (sivu 23)
- Ehdotus oppiainerajat ylittävistä tehtävistä on sinänsä hyvä. On kuitenkin syytä miettiä, miten tällaisten tehtävien arvioinnin laadukkuus varmistetaan. Kuka on pätevä arvioimaan tehtävää, joka edellyttää esimerkiksi usean keskenään erilaisen reaaliaineen osaamista? (sivu 24)
- Ehdotus englanninkielisestä ylioppilastutkinnosta on monin tavoin ongelmallinen. Kuten ehdotuksessa todetaan, on vaikeaa arvioida, kuinka suurta opiskelijajoukkoa englanninkielinen tutkinto koskisi. Joka tapauksessa on selvää, että englanninkielisen tutkinnon toteuttaminen vaatii paljon resursseja. Siksi olisi tärkeää saada ensin luotettava arvio mahdollisesta osallistujamäärästä, että voidaan arvioida, onko englanninkielisen tutkinnon toteuttaminen perusteltua suhteessa varsinaiseen suorittajamäärään. On syytä ottaa huomioon, että kaikkien paluumuuttajaperheiden lasten aiempi koulukieli ei ole ollut englanti vaan esimerkiksi saksa, kiina, ranska, japani tai venäjä. Vaikka aiempi koulukieli olisi ollut englanti, osa paluumuuttajaperheistä todennäköisesti edelleen toivoo, että lapset suorittavat lukio-opintonsa suomeksi muun muassa siitä syystä, että lapset saavuttaisivat erinomaisen ja korkeakouluopintoihin riittävän kielitaidon myös suomen kielessä. Sama koskee todennäköisesti myös työperäisen maahanmuuton myötä Suomeen tulleita perheitä. Tässä ryhmässä on verrattain paljon myös sellaisia nuoria, jotka ovat käyneet koulua pääasiassa suomen kielellä ja joilla on natiivitasoinen suomen kielen taito.

Mikäli englanninkielinen tutkinto toteutuisi, kansalliskielillä tutkinnon suorittavilla opiskelijoilla pitäisi olla edelleen oikeus suorittaa kaikki lukio-opintonsa kansallisilla kielillä. Mikäli katsotaan, että englanninkielinen yo-tutkinto edellyttäisi englanninkielisen lukio-opetuksen lisäämistä, tähän pitäisi osoittaa lisäresursseja, jotka kattavat kaikki englanninkielisestä opetuksesta aiheutuvat kustannukset.

Esityksessä todetaan, että osallistumisoikeus englanninkieliseen tutkintoon edellyttäisi vähintään riittävää tutkintokielen hallintaa. Tämän on oltava ehdoton minimivaatimus. Edelleen olisi syytä harkita, kuka/mikä taho on sopiva arvioimaan luotettavasti opiskelijan englannin kielen taitoa. Mikäli kielitaidon arviointi on esityksen mukaisesti rehtoreiden tehtävänä, tämä lisää todella paljon rehtoreiden vastuuta ja edellyttäne tarkkaan laadittuja ja läpinäkyviä arviointikriteerejä. Miten voidaan ylipäättään varmistaa, että rehtoreiden päätökset ovat koko maassa yhdenvertaisia ja opiskelijoiden oikeusturvaa kunnioittavia? Tämä saattaa johtaa myös lukioden eriytymiseen ja lukiokoulutuksen alueellisen epätasa-arvon lisääntymiseen.

Oulun yliopisto ei näin ollen näe lisäarvoa englanninkieliselle yo-tutkinnolle, varsinkin kun se kilpailisi IB-tutkinnon kanssa, joka kuitenkin antaa yo-tutkinnon tavoin jatko-opintokelpoisuuden esimerkiksi yliopistoihin.

Lisäksi Oulun yliopisto toteaa, että kansalliskielisellä ylioppilastutkinnolla varmistamme kansallisten kielten riittävän taidon ja tietyn näihin kieliin liittyvän yleissivistyksen tason.

- Ehdotus, että kokelas joutuisi yhden reaaliaineen kokeen valitessaan suorittamaan myös toisen reaaliaineen kokeen tai vieraan kielen kokeen, on ongelmallinen. Syntyykö näin vaikutelma, että reaaliaineen kokeeseen osallistumisesta ikään kuin rangaistaan? Implikoiko ehdotus, että reaaliaineiden kokeen eivät olisi samanarvoisia kuin muiden aineryhmien kokeet? Toisaalta kahden reaaliaineen tai reaaliaineen ja kielen vaatimus tapauksessa, jossa opiskelija sisällyttää reaalikokeen tutkintoonsa, on kannatettava siksi, että lukion yleissivistävä luonne säilyy.
- Tutkinnon suorittamisajan pidentäminen on kannatettavaa esityksessä mainituista syistä. Erityisen kannatettava on tämä kohta: ”Nykyisestä poiketen hylätyn ylioppilastutkinnon yhteydessä suoritettavat hyväksytyt kokeet voisi sisällyttää aloitettavaan uuteen tutkintoon kolmen vuoden ajan aiemmin suoritettujen kokeiden hyväksymisestä. Lisäksi erillisinä kokeina suoritettavat hyväksytyt kokeet voitaisiin sisällyttää ylioppilastutkintoon kolmen vuoden ajan erillisen kokeen hyväksymisestä.”